

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра теорії і методики природничо-математичних дисциплін
початкової освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної і
навчальної роботи та рекрутації
проф. Гаврилюк С. В. *[Signature]*

Протокол № 5 від 21.02. 2018 р.

ПРОГРАМА
нормативної навчальної дисципліни

**«Гуманізація та технологізація виховного процесу у вищому
навчальному закладі»**

Підготовки магістра

Спеціальності 012 «Дошкільна освіта»
013 «Початкова освіта»

освітньої програми (спеціалізації) Дошкільна освіта
Початкова освіта

Програма навчальної дисципліни «Гуманізація та технологізація виховного процесу у вищому навчальному закладі» підготовки магістра, галузі знань 01 «Освіта», спеціальності 012 «Дошкільна освіта», 013 «Початкова освіта», за освітньої програмою «Дошкільна освіта, «Початкова освіта».

Розробник: Пріма Р.М., доктор педагогічних наук, професор

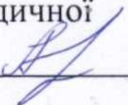
Рецензент: Лякішева А.В., доктор педагогічних наук, професор, декан факультету педагогічної освіти та соціальної роботи

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри теорії і методики природничо-математичних дисциплін початкової освіти

протокол № 6 від 20.12.2017 р.

Завідувач кафедри: (Пріма Р.М.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією факультету педагогічної освіти та соціальної роботи
протокол № 5 від 11 січня 2018 р.

Голова науково-методичної комісії факультету (Антонюк В.З.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	01 Освіта 012 Дошкільна освіта 013 Початкова освіта Магістр	Нормативна
Кількість годин/кредитів 135/ 4,5		Рік навчання 1
		Семестр 2-ий
		Лекції 20 год.
		Практичні (семінарські) 22 год.
ІНДЗ: є		Самостійна робота 83 год.
		Консультації 10 год.
		Форма контролю: екзамен

Таблиця 2

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Заочна форма навчання	01 Освіта 012 Дошкільна освіта 013 Початкова освіта Магістр	Нормативна
Кількість годин / кредитів 135/ 4,5		Рік навчання 1
		Семестр 2-ий
		Лекції 10 год.
		Практичні (семінарські) 8 год.
ІНДЗ: <u>немає</u>		Самостійна робота 101 год.
		Консультації 16 год.
		Форма контролю: екзамен

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ

Програма навчальної дисципліни «Гуманізація та технологізація виховного процесу у вищому навчальному закладі» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістра, галузі знань 01 «Освіта»,

спеціальності 012 «Дошкільна освіта», 013 «Початкова освіта».

У сучасних умовах розвитку системи освіти в Україні гуманізація є одним із принципів її реформування, суть якого полягає «в утвердженні людини як найвищої соціальної цінності, найповнішому розкритті її здібностей та задоволенні різноманітних освітніх потреб, забезпеченні пріоритетності загальнолюдських цінностей, гармонії стосунків людини і навколишнього середовища, суспільства і природи».

Гуманізація – домінанта нового педагогічного мислення, що змінює погляд на людину як на головну цінність, на характер і суть навчально-виховного процесу, в якому і педагоги, і вихованці – суб'єкти розвитку своєї творчої індивідуальності. Технологізація – це певна проекція теорії та методики виховання на практику виховання, максимально індивідуалізована та психологічно обґрунтована.

Міждисциплінарні зв'язки: навчальний курс пов'язаний з філософією і методологією, аксіологією педагогічної освіти, загальною педагогікою, історією педагогіки, теорією і методикою викладання фахових педагогічних дисциплін, теорією і методологією науково-педагогічних досліджень, дидактикою, педагогічною майстерністю, теорією і технологією вивчення у ВНЗ окремих галузей, новими технологіями навчання у ВНЗ, технологією інтерактивного навчання.

Метою курсу «Гуманізація та технологізація виховного процесу у вищому навчальному закладі» є осмислення магістрантами сутності гуманізації освіти як соціально-педагогічного феномена, розширення та поглиблення їхніх знань, оволодіння творчими вміннями щодо здійснення гуманістичної технології виховання.

Завдання вивчення дисципліни: сформувати у студентів систему знань щодо суті гуманізації виховного процесу у ВНЗ, формування гуманістичних цінностей особистості студентів, гуманістичної спрямованості особистості вчителя-вихователя; особливості особистісно-гуманістичної орієнтації професійної діяльності; змісту та технології гуманізованого виховного процесу.

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

До кінця навчання магістранти будуть компетентними у таких питаннях:

- категорійно-понятійний апарат гуманістичної педагогіки: гуманізм, гуманність, гуманістичні цінності, особистість як суб'єкт виховного процесу, гуманне виховання, гуманістичне виховання;
- принципи гуманізації виховного процесу;

- проблеми гуманізації виховання в історії педагогіки та її сучасний стан;
- сутність гуманізації виховання як соціально-педагогічного явища;
- гуманістична спрямованість особистості вчителя-вихователя;
- творчий характер виховної діяльності педагога як умова її гуманізації;
- особистісно-діяльнісний підхід як провідна стратегія гуманізації виховного процесу;
- гуманізація педагогічного спілкування;
- професійно-етична культура вчителя-вихователя;
- технологічна побудова виховного процесу;
- технології виховання;
- педагогічний досвід гуманізації та технологізації виховного процесу.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Структура навчальної дисципліни подається у вигляді таблиці 3 (денна форма навчання), таблиці 4 (заочна форма навчання).

Таблиця 3

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Прак.	Сам. роб.	Конс
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади гуманізації та технологізації виховного процесу					
Тема 1. Гуманізація виховного процесу як соціально-педагогічна проблема	12	2	2	8	
Тема 2. Ідеї гуманізації освіти та виховання в історії педагогіки	12	2	2	8	
Тема 3. Сучасні виховні системи і технології виховання	14	2	2	8	2
Тема 4. Гуманістична спрямованість особистості вчителя-вихователя	12	2	2	8	
Тема 5. Творчий характер виховної діяльності як умова її гуманізації та технологізації	14	2	2	8	2
Разом за модулем 1	64	10	10	40	4

Змістовий модуль 2. Шляхи гуманізації та технологізації виховного процесу у ВНЗ					
Тема 6. Сучасні парадигми вищої освіти: гуманізація та гуманітаризація освіти. Фундаменталізація та індивідуалізація підготовки фахівців з вищою освітою.	12	2	2	8	
Тема 7. Особистісно-діяльнісний підхід як провідна стратегія гуманізації виховного процесу	15	2	2	9	2
Тема 8. Гуманізація навчально-виховного середовища як основа педагогічного спілкування у ВНЗ	18	2	4	10	2
Тема 9. Професійно-етична культура педагога	12	2	2	8	
Тема 10. Організація виховного процесу у ВНЗ на засадах технологізації: психолого-педагогічне проектування, технологія громадянського виховання	14	2	2	8	2
Разом за модулем 2	71	10	12	43	6
Всього годин:	135	20	22	83	10

Таблиця 4

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Прак.	Сам. роб.	Конс
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади гуманізації та технологізації виховного процесу					
Тема 1. Гуманізація виховного процесу як соціально-педагогічна проблема	10	2		8	
Тема 2. Ідеї гуманізації освіти та виховання в історії педагогіки	10			8	2
Тема 3. Сучасні виховні системи і технології виховання	14	2	2	8	2
Тема 4. Гуманістична спрямованість особистості вчителя-вихователя	10		2	8	

Тема 5. Творчий характер виховної діяльності як умова її гуманізації та технологізації	12	2		8	2
Разом за модулем 1	56	6	4	40	6
Змістовий модуль 2. Шляхи гуманізації та технологізації виховного процесу у ВНЗ					
Тема 6. Сучасні парадигми вищої освіти: гуманізація та гуманітаризація освіти. Фундаменталізація та індивідуалізація підготовки фахівців з вищою освітою.	16	2		12	2
Тема 7. Особистісно-діяльнісний підхід як провідна стратегія гуманізації виховного процесу	16		2	12	2
Тема 8. Гуманізація навчально-виховного середовища як основа педагогічного спілкування у ВНЗ	16		2	12	2
Тема 9. Професійно-етична культура педагога	15			13	2
Тема 10. Організація виховного процесу у ВНЗ на засадах технологізації: психолого-педагогічне проектування, технологія громадянського виховання	16	2		12	2
Разом за модулем 2	79	4	4	61	10
Всього годин:	135	10	8	101	16

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Тема 1. Гуманізація виховного процесу як соціально-педагогічна проблема	➤ Принцип гуманізації виховання. ➤ Шляхи реформування виховної діяльності ЗНЗ на засадах гуманізації і технологізації
Тема 2. Ідеї гуманізації освіти та виховання в історії педагогіки	➤ Вивчити (за вибором) 2-3 праці відомих вітчизняних та закордонних мислителів, педагогів минулого про гуманізацію виховання, гуманну особистість учителя-вихователя

	та підготувати реферативне повідомлення. ➤ Проаналізувати (за вибором) 2-3 роботи сучасних педагогів-новаторів із позиції вирішення ними проблеми гуманізації виховання. ➤ К.Д.Ушинський про гуманізацію виховання. ➤ І.Огієнко про гуманізацію навчально-виховного процесу ➤ Гуманна школа Ш.Амонашвілі
Тема 3. Сучасні виховні системи і технології виховання	➤ Проаналізувати (за вибором) сучасні виховні системи, акцентуючи увагу на їх провідних гуманістичних ідеях, та підготувати реферативне повідомлення.
Тема 4. Гуманістична спрямованість особистості вчителя-вихователя	➤ Змістова характеристика ціннісних орієнтацій, мотивів та якостей гуманної особистості вчителя-вихователя. ➤ Аналіз виховної діяльності педагогів-новаторів та особливостей їхніх особистісних гуманістичних настанов.
Тема 5. Творчий характер виховної діяльності як умова її гуманізації та технологізації	➤ Педагогічна техніка як практичний рівень реалізації педагогічної творчості. ➤ Педагогічна імпровізація та творча індивідуалізація вчителя-вихователя.
Тема 6. Сучасні парадигми вищої освіти: гуманізація та гуманітаризація освіти. Фундаменталізація та індивідуалізація підготовки фахівців з вищою освітою.	➤ Ідеї гуманізації та гуманітаризації в сучасній педагогічній практиці. ➤ Гуманізація освіти як передумова виховання толерантності студентів. ➤ Індивідуалізація освіти як шлях формування конкурентоздатного

	фахівця. ➤ Методичні аспекти гуманізації вищої освіти.
Тема 7. Особистісно-діяльнісний підхід як провідна стратегія гуманізації виховного процесу	➤ Особистісно-діяльнісний підхід як стратегія управління й самоуправління у виховному процесі. ➤ Аналіз педагогічних настанов учителя-вихователя щодо вихованців.
Тема 8. Гуманізація навчально-виховного середовища як основа педагогічного спілкування у ВНЗ	➤ Умови гуманізації педагогічного спілкування у процесі виховання дітей. ➤ Товарииськість як властивість особистості вчителя-вихователя.
Тема 9. Професійно-етична культура педагога	➤ Зміст самовиховання професійно-етичної культури вчителя-вихователя. ➤ Професійно-етичні норми у різних системах взаємовідносин.
Тема 10. Організація виховного процесу у ВНЗ на засадах технологізації: психолого-педагогічне проектування, технологія громадянського виховання	➤ Організаційно-педагогічні умови забезпечення ефективності технології психолого-педагогічного проектування виховного процесу. ➤ Інноваційні підходи до організації виховного процесу у ЗНЗ

6. ВИДИ (ФОРМИ) ІНДИВІДУАЛЬНИХ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ ЗАВДАНЬ (ІНДЗ)

1. Скласти глосарій основних понять гуманістичної педагогіки.
2. Розробити тестові завдання для самоперевірки (тема за вибором).
3. Розробити власну творчу концепцію виховної діяльності та обґрунтувати її.
4. Написати есе (тема за вибором).
5. Написати тези (тема за вибором).
6. Підготувати анотацію, визначити ключові слова (тема за вибором).
7. Підготувати матеріал для проведення педагогічного диктанту (тема за вибором).

7. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Таблиця 5

Поточний контроль (мах = 40 балів)										Модульний контроль (мах = 60 балів)		Загальна кількість балів	
Модуль 1					Модуль 2		Модуль 3						
ЗМ 1			ЗМ 2			ІНДЗ	МКР 1	МКР 2					
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9	Т 10	10	30		30
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3				

Шкала оцінювання

Таблиця 6

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
	для екзамену
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 - 81	Добре
67 - 74	Задовільно
60 - 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Амонашвили Ш.А. Размышления о Гуманной Педагогике / Ш.А.Амонашвили. – М., 2001. – 464с.
2. Андрущенко В. Освіта має плекати духовність // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія № 7. Релігієзнавство. Культурологія. Філософія: 36. наукових праць. – Випуск 11(24). – К.: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2007. – С. 7.
3. Антонюк Т.А. Социальное проектирование / Некоторые методологические аспекты. – Минск: Наука, 1987. – 264 с.
4. Балл Г. О. Орієнтири сучасного гуманізму (в суспільній, освітній, психологічній сферах): Видання друге, доповнене. – Житомир: ПП «Рута», Видавництво «Волинь», 2008. – с. 50.
5. Баран Л.М., Баран Р.Т., Власова О.П., Власова Т.І., Грабовська І.М., Купцова Т.А. Проблеми гуманізації освіти в контексті трансформації вищої школи України: монографія. – Д.: АРТ-ПРЕС, 2008. – 232 с.
6. Баранівський В. Ф. Духовність особистості в системі сучасних суспільних відносин. К.: НВТ «Правник». – НАВСУ, 1998. –С. 128.
7. Берулава М. Н. Современные проблемы гуманизации образования // Образование в социально-гуманитарной сфере Российской Федерации / Аналитический вестник Совета Федерации ФС РФ. – 2003. – № 2 (195).
8. Бех І. Д. Виховання особистості : підручник / І. Д. Бех. – К.: Либідь, 2008. – 848 с.
9. Бех І.Д. Гуманістична педагогіка у траєкторії виховання особистості / І.Д.Бех // Виховання і культура. – 2002. – №1. – С.9-13.
10. Биков В. Ю. Моделі організаційних систем відкритої освіти : Монографія / В. Ю. Биков. – К.: Атіка, 2009. – 684 с.
11. Буяльська Т. Гуманізація освіти — вичерпане гасло і (не) виконане завдання? // Освіта. – 21-28 червня. – 2006. – С. 4-5.
12. Волошин В.В. Основні шляхи гуманізації та гуманітаризації навчально-виховного процесу в професійно-технічних навчальних закладах України / В. В Волошин. Наук-метод. зб.: Нові технології і навчання. Вип.: 24, 1998. – С. 128-131.
13. Гончаренко С., Мальований Ю. Гуманізація і гуманітаризація освіти // Шлях освіти. – 2001. – № 2 – С .2 - 56; №3 – С .2 - 8.
14. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; головний ред. В. Г. Кремень. – К.: Юрінком Інтер, 2008.
15. Коберник О.М. Теорія і методика психолого-педагогічного проектування виховного процесу в школі. – К.: Науковий світ, 2001. – 182с.

16. Коберник О.М. Управління виховним процесом у загальноосвітньому навчальному закладі. – К.: Науковий світ, 2003. – 217 с.
17. Колеснікова І. А. Про критерії гуманізації освіти / І. А. Колеснікова // Гуманізація освіти: Теорія. Практика. – СПб, 1994.
18. Корольов Б. І. Вища школа України на зламі епох // Вища освіта України в умовах трансформації суспільства: стан, проблеми, тенденції розвитку, 1991-2006 рр.: Наук.-допом. бібліогр. покажч. – К., 2008. – с. 19.
19. Князева Т. М., Дейнека В. О. Гуманізація українського суспільства та сучасні проблеми вищої освіти. // IX Міжна- родна науково-практична конференція «Гуманізм та освіта» (електронне видання матеріалів) КІВЦ ВНТУ, 2008 // [http:// conf.vstu.edu.ua/humed/2008/txt/Dejneka.php](http://conf.vstu.edu.ua/humed/2008/txt/Dejneka.php)
20. Кравец А. С. Гуманизация и гуманитаризация высшего образования // Вестник Воронежского государственного университета: Проблемы высшего образования. Воронеж: ВГУ, 29-36.
21. Кулюткін Ю. Н. Ціннісні орієнтири і когнітивні структури в діяльності учителя / Ю. Н. Кулюткін, П. Бездухов. – Самара: Вид-во СамГПУ, 2002. – 400 с.
22. Макаренко А.С. Методика організації виховного процесу // Твори в 7 т. Т.5. – К.: Рад. школа, 1974. – 382с.
23. Максимова Т. В. Проблемы гуманизации в системе образования. – Донецк, 2005.
24. Психологія і педагогіка життєтворчості: Навчально-методичний посібник (ред. рада: В.Даній (голова), Г.М.Несен (заст. голови), Л.В.Сохань, І.Т.Єрмаков (наук. ред). та ін. – К., 1996. – 792 с.
25. Романенко М. І. Гуманізація освіти: концептуальні проблеми та практичний досвід: Наукова монографія. – Дніпропетровськ: Промінь, 2001.
26. Сидоренко О. Проблеми гуманізації та гуманітаризації в освітній реформі в Україні // Вища освіта України. – 2001. –№ 2. –С. 63-67.
27. Сидоренко Т. Творчість у діяльності вчителя // Рідна школа. – 2001. –№5. –С.55-57.
28. Сисоєва С.О. Основи педагогічної творчості вчителя: Навчальний посібник. – К.: ІСДОУ, 1994. – 112 с.
29. Сисоєва С.О. Педагогічна творчість учителя: Визначення, теоретична модель, функції підготовки // Педагогіка і психологія. – К.: Педагогічна думка, 1998. – 255 с.
30. Шиянов Е.Н. Гуманизация профессионального становления педагога // Педагогіка, 1991. – №9. – С.80- 84.

9. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Гуманізація виховного процесу як соціально-педагогічне явище.
2. Ключові поняття гуманістичної педагогіки: гуманізм, гуманність, гуманізація, гуманізація освіти.
3. Принцип гуманізації виховання.
4. Принципи дитиноцентриської педагогіки.
5. Проблема гуманізації виховання в історії педагогіки.
6. Ідеї гуманізації виховання в педагогічній спадщині Я.-А.Коменського.
7. К.Д.Ушинський про гуманізацію виховання.
8. Гуманістичні ідеї педагогічної системи А.С.Макаренка.
9. Гуманістична педагогіка В.О.Сухомлинського.
10. І.Огієнко про гуманізацію навчально-виховного процесу.
11. Гуманна школа Ш.Амонашвілі.
12. Сучасні технології виховання.
13. Виховна система: сутність, структура, характеристика основних компонентів.
14. Виховні системи шкіл України та зарубіжжя.
15. Гуманістична спрямованість особистості вчителя-вихователя.
16. Гуманістичні цінності, ціннісні орієнтації вчителя-вихователя та їх характеристика.
17. Гуманні якості особистості вчителя як показники його гуманістичної спрямованості.
18. Змістова характеристика ціннісних орієнтацій, мотивів та якостей гуманної особистості вчителя-вихователя.
19. Творчий характер виховної діяльності як умова її гуманізації та технологізації, основа педагогічної майстерності вчителя-вихователя.
20. Педагогічна техніка як практичний рівень реалізації педагогічної творчості.
21. Педагогічна імпровізація вчителя-вихователя.
22. Творча індивідуалізація вчителя-вихователя.
23. Сучасні парадигми вищої освіти.
24. Гуманізація та гуманітаризація освіти як вимога сучасності.
25. Гуманізація освіти як передумова виховання толерантності студентів.
26. Фундаменталізація та індивідуалізація підготовки фахівців з вищою освітою.
27. Індивідуалізація освіти як шлях формування конкурентоздатного фахівця.
28. Методичні аспекти гуманізації вищої освіти.
29. Практична реалізація принципу гуманізації вищої освіти.

30. Ідеї гуманізації та гуманітаризації освіти в сучасній педагогічній практиці.
31. Особистісно-діяльнісний підхід як провідна стратегія гуманізації виховного процесу.
32. Діяльність як умова і засіб гуманістичного виховання дітей.
33. Особистісно-діяльнісний підхід як стратегія управління й самоуправління у виховному процесі.
34. Педагогічні настанови вчителя-вихователя щодо вихованців.
35. Гуманізація навчально-виховного середовища як основа педагогічного спілкування у ВНЗ.
36. Спілкування як інструмент педагогічного впливу.
37. Гуманістичний стиль спілкування у процесі виховання.
38. Гуманізація навчально-виховного середовища в системі взаємовідносин «викладач-студент».
39. Функції педагогічного спілкування при створенні гуманістичного навчально-виховного середовища.
40. Якості особистості вчителя-вихователя, необхідні для здійснення гуманізації спілкування.
41. Умови гуманізації педагогічного спілкування у процесі виховання дітей.
42. Стиль педагогічного спілкування та умови його гуманізації.
43. Товариськість як властивість особистості вчителя-вихователя.
44. Методи та прийоми самовиховання гуманізованого педагогічного спілкування.
45. Професійно-етична культура як інтегративна характеристика особистості педагога.
46. Джерела та шляхи формування професійної культури вчителя.
47. Педагогічна етика як складова професійної культури вчителя-вихователя.
48. Зміст самовиховання професійно-етичної культури вчителя-вихователя.
49. Професійно-етичні норми у різних системах взаємовідносин.
50. Організація виховного процесу у ВНЗ на засадах психолого-педагогічного проектування.
51. Організаційно-педагогічні умови забезпечення ефективності технології психолого-педагогічного проектування виховного процесу.
52. Технологічні засади виховного процесу.
53. Аксіологічне обґрунтування виховної технології.
54. Інноваційні підходи до організації виховного процесу у ЗНЗ.
55. Інноваційні підходи до організації виховного процесу у ВНЗ.
56. Організація виховного процесу у ВНЗ на засадах технології

громадянського виховання.

57. Взаємозв'язок етапів та напрямів роботи технології громадянського виховання студентської молоді.
58. Технологія педагогічної підтримки вихованців.
59. Гуманістична спрямованість освітніх технологій.
60. Педагогіка співробітництва.

.